

УДК 811.11: 81'276. 6

Миронюк Л. В.

старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ДЕФІНІЦІЙНІ ОЗНАКИ ПОНЯТТЯ «ФАХОВИЙ ТЕКСТ»

Фаховий текст є найважливішим засобом вираження фахової мови. Специфіку фахового тексту у різних аспектах вивчали, як зарубіжні (К.-Д. Бауман, С. Глесер, Х. Клаверкмпел, М. Рольке, Л. Хофман), так і вітчизняні дослідники (О Бодик, І. Василенко, С. Вовчанська, М. Герасименко, А. Міщенко) та ін. Проте у сучасній українській лінгвістиці питання дефініювання поняття «фаховий текст» ще потребує детальних наукових досліджень. Мета цієї роботи – здійснити аналіз запропонованих науковцями визначень поняття «фаховий текст» та виокремити його основну дефініційну ознаку.

Л. Хофман вважає, що фаховий текст є «інструментом та результатом мовно-комунікативної діяльності, що виконується в контексті спеціальної суспільно-продуктивної діяльності». Також він має структурно-функціональну єдність і складається з упорядкованих прагматично, семантично та синтаксично зв'язаних речень або рівноцінних реченню

одиниць, котрі як складні мовні знаки відповідають складним виразам у свідомості людини та складним станам речей в об'єктивній реальності. Погоджуючись з думкою Хофмана, С. Глесер вказує на такі ознаки: фаховий текст стосується предмету певної спеціальності; для текстуалізації у фахових текстах використовуються загальні та спеціальні лінгвістичні засоби, та можливе використання візуальних елементів (символи, формули, графіки, блок-схеми, ілюстрації), що передають додаткову інформацію. М. Рольке визначає фахові тексти як «когерентні знакові комплекси в рамках комунікації певної фахової галузі, мовні та немовні структури якої виявляють комунікативно-опорну дію». К.-Д. Бауманн розглядає фахові тексти як «складні єдності», на формування текстуально структурних, стилістичних та формальних ознак яких мають вплив соціальні, ситуативні й тематичні фактори; при цьому виражається взаємозв'язок між учасниками комунікації, а з ним і ступінь фаховості викладу специфічними мовними засобами. В. Шмідт розглядає фаховість текстів єдність таких основних компонентів, притаманних тексту загалом: зміст (рівень абстрактності наукової теми), форми (спосіб мовної реалізації наукових положень) та функції (результат складної взаємодії змістових і формальних елементів та відношень на рівні тексту).

Отже, науковці одностайні щодо головної дефініційної ознаки поняття «фаховий текст», вважаючи, що воно ґрунтується на фаховій комунікації в певній сфері людської діяльності з позиції прагматичного орієнтування, включаючи текстуальні, лексичні, семантичні та синтаксичні особливості.